

คุณสมบัติที่จำเป็นของการเป็นวิทยากรมืออาชีพ (ตอนที่ 1)

บทความโดย : อารภรณ์ ภูมิวิทยพันธุ์

อีเมล : p_arporn11@yahoo.com

หากคุณก้าวเข้าสู่เส้นทางของถนนสาย "วิทยากร" แล้วละก็ ย่อมเป็นที่แน่นอนว่าคุณคงต้องไฝ่ฝันถึงการเป็นวิทยากรมืออาชีพ...แต่กว่าคุณจะถูกก้าวเข้าสู่เส้นทางของมืออาชีพนั่น มันคงจะไม่่ง่ายนัก แต่ก็ไม่ยากเกินกว่าความสามารถ หากคุณฝึกและตั้งใจอย่างจริงจัง

วิทยากรมืออาชีพหมายความว่าอย่างไร? วิทยากรมืออาชีพเป็นผู้ผ่านเวทีของการเป็นวิทยากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ให้กับผู้อื่นจนได้รับการยอมรับและความเลื่อมใสศรัทธาในคุณสมบัติของวิทยากร นั้น ๆ ถึงขนาดที่ว่ามีการกล่าวขานนามกันในช่วงเวลานั้น ๆ เช่น ถ้าถามว่าใครเก่งทางด้าน xxxxx ก็ต้องเป็นอันรู้กันว่าเป็นคุณ xxxxx ซึ่งเป็นผู้ที่เปี่ยมไปทั้งความรู้และความสามารถจนได้รับการกล่าวถึง และนั่นแหละความเป็นมืออาชีพรู้สึกว่าประสบการณืจากการมีเที่ยวบินในเวทีต่าง ๆ

คุณสมบัติของวิทยากรมืออาชีพเป็นอย่างไร?...ผู้ที่ก้าวเป็นวิทยากรมืออาชีพควรจะเป็นผู้ที่มีหัวใจของ " P-R-O-F-E-S-S-I-O-N-A-L " ซึ่งในแต่ละตัวจะมีความหมายและลักษณะความสามารถหรือ Competency ที่แตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้

- P = Presentation Skill (ทักษะในการนำเสนองาน)
- R = Reliability (ความน่าไว้วางใจ)
- O = Oral Communication (การสื่อสารด้วยวาจา)
- F = Friendliness (ความเป็นมิตร)
- E = Energetic (ความกระตือรือร้น)
- S = Self Confidence (ความมั่นใจในใจตนเอง)
- S = Strategic Leadership (ผู้นำเชิงกลยุทธ์)
- I = Initiative (ความคิดริเริ่ม)

O	=	Observation (การสังเกต)
N	=	Net Working (การสร้างเครือข่าย)
A	=	Achievement (การมุ่งเน้นความสำเร็จ)
L	=	Listening Skill (ทักษะในการรับฟัง)

Presentation Skill (ทักษะในการนำเสนองาน)

อาชีพของการเป็นวิทยากรคงหนีไม่พ้นการที่จะต้องขึ้นไปพูดบนเวทีต่อหน้ากลุ่มคนจำนวนหนึ่ง ดังนั้นทักษะในการนำเสนองานจึงเป็นทักษะที่สำคัญและเป็นหัวใจของอาชีพวิทยากรก็ว่าได้

Presentation Skill หมายความว่าอย่างไร?...การชี้แจงและให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้ฟังอย่างชัดเจนและเห็นภาพ รวมทั้งการปรับเปลี่ยนปฏิกริยาและการตอบสนองแก่ผู้ฟังได้ในทุกกลุ่มและทุกระดับ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศเพื่อกระตุ้นจูงใจให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นต่าง ๆ

พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นอย่างไร?

- จัดเตรียมเอกสารและสื่อต่าง ๆ ให้พร้อมทุกครั้งก่อนนำเสนอ
- วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้ที่เข้ารับการอบรม เช่น ตำแหน่งงาน อายุงาน อาชีพ ระดับการศึกษา เป็นต้น
- อธิบายและยกตัวอย่างประสบการณ์ที่บรรลุผลสำเร็จ (Best Practice) ให้ผู้ฟังเข้าใจและเห็นภาพได้อย่างชัดเจน
- ตอบข้อซักถามจากผู้ฟังได้ตรงประเด็น ชัดเจน และถูกต้อง
- ตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เข้าอบรม
- กระตุ้นจูงใจให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในระหว่างการนำเสนอ
- ปรับเปลี่ยนวิธีการ แนวทาง และการแสดงออกให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟังในระดับต่าง ๆ

Reliability (ความน่าไว้วางใจ)

ผู้ที่จะเป็นวิทยากรมืออาชีพจนได้รับการขนานนามและการกล่าวถึงนั้นจะต้องมีพฤติกรรม บุคลิกลักษณะและการแสดงออกด้วยกิริยาท่าทางและน้ำเสียงอย่างจริงใจ และสร้างความไว้วางใจได้ต่อบุคคลที่ติดต่อและ ประสานงานด้วย

Reliability หมายความว่าอย่างไร?...ความเข้าใจในพฤติกรรมของแต่ละคน และการแสดงออกถึงความจริงใจและความเต็มใจที่จะช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนความสำเร็จของผู้อื่น รวมทั้งการรักษาความลับที่ไว้กับบุคคลต่าง

พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นอย่างไร?

- มาบรรยายก่อนเวลาที่จะนำเสนองานให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมก่อนเวลาบรรยายในระยะเวลาที่เหมาะสม
- ให้ข้อมูลและตอบคำถามของผู้ฟังตามความรู้และประสบการณ์ของตนเองอย่างเต็มที่
- ไม่ปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้อื่นนอกเหนือจากผู้ที่เคยเข้ารับการอบรม
- ยินดีที่จะให้คำปรึกษาแนะนำ ความรู้ และข้อมูลข่าวสารแก่บุคคลต่าง ๆ ในทุกเวลา
- แสดงกิริยาและน้ำเสียงที่เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอย่างจริงจัง
- ไม่เปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ จากผู้ที่มีมาขอคำปรึกษาแนะนำให้กับผู้อื่น
- เต็มใจที่จะสนับสนุนและเปิดโอกาสให้แก่บุคคลต่าง ๆ แสดงความสามารถและความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

Oral Communication (การสื่อสารด้วยวาจา)

เป็นที่แน่นอนว่าอาชีพของการเป็นวิทยากรจะเป็นอาชีพที่มีลักษณะของการขายอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการขาย "คำพูด" ให้คนเลื่อมใสศรัทธา เพราะคำพูดนั้นจะแสดงออกมาถึงความรู้ ความถนัด และประสบการณ์ที่ได้รับมา ทั้งนี้คำพูดที่สื่อออกมาจะส่งผลทั้งคุณและโทษต่อตัวผู้พูดเอง ดังที่สุนทรภู่ได้กล่าวไว้ในบทกลอนบทหนึ่งที่ว่า

ถึงบางพูด	พูดดี	เป็นศรีศักดิ์
มีคนรัก	รสน้อย	อร่อยจิต
แม้พูดชั่ว	ตัวตาย	ทำลายมิตร
จะชอบผิด	ในมนุษย์	เพราะพูดจา

Oral Communication หมายความว่าอย่างไร?...การสื่อสารด้วยการใช้คำพูดเพื่ออธิบาย ชี้แจง โน้มน้าวชักจูง และแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ให้ผู้ฟังเข้าใจอย่างชัดเจน รวมทั้งการปรับเปลี่ยนวิธีการและลักษณะของคำพูดที่ใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟังในระดับที่แตกต่างกันได้

พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นอย่างไร?

- อธิบายและชี้แจงประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ
- มีการยกตัวอย่างและประสบการณ์ที่บรรลุผลสำเร็จ (Best Practice) เพื่อการสร้างภาพและความเข้าใจที่ตรงกัน
- ตอบคำถามของผู้ฟังในแง่มุมต่าง ๆ ได้อย่างตรงประเด็น

- โน้มน้าวให้ผู้ฟังแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และแสดงความคิดเห็น
- ยกย่องชมเชยผู้เข้าอบรมหากมีการนำเสนอประเด็นในมุมมองต่าง ๆ หรือมีส่วนร่วมในการอบรม
- ปรับเปลี่ยนระดับน้ำเสียงและวิธีการในการพูดตามลักษณะและพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ฟัง
- สรุปประเด็นและสาระสำคัญต่าง ๆ ของเรื่องที่พูดได้อย่างชัดเจน

Friendliness (ความเป็นมิตร)

เสน่ห์อย่างหนึ่งของการเป็นวิทยากรมืออาชีพ นั่นก็คือ คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความเป็นมิตรและความเป็นกันเองกับผู้เข้ารับการอบรมและบุคคลต่าง ๆ ที่มาติดต่อดูด้วย ซึ่งเสน่ห์ดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่ติดตัวของวิทยากรจนมีการเอ่ยถึงและอ้างอิงให้กับคนต่อ ๆ ไปเมื่อต้องการหาวิทยากรมาบรรยายในเรื่องนั้น ๆ

Friendliness หมายความว่าอย่างไร?...ความยิ้มแย้มแจ่มใส การให้เกียรติผู้อื่นเสมอ และการไม่วางตัวหรือถือตัวว่าเป็นวิทยากรที่มีชื่อเสียงหรือเป็นมืออาชีพ รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ในทุกระดับ และทุกกลุ่มที่อยู่ในสถานการณ์ซึ่งแตกต่างกัน

พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นอย่างไร?

- เคารพและแสดงการทักทายกับผู้ใหญ่ที่มีคุณวุฒิ และวัยวุฒิที่แตกต่างกัน
- ไม่แสดงอารมณ์ที่ไม่พอใจหากมีผู้อื่นแสดงความคิดเห็นหรือมีข้อโต้แย้งที่แตกต่างกัน
- แสดงความเป็นกันเองกับบุคคลที่มีคุณวุฒิและวัยวุฒิที่น้อยกว่า
- ยินดีและเต็มใจที่จะช่วยเหลือและให้คำปรึกษาผู้อื่นในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
- ให้คำปรึกษาแนะนำและสนับสนุนวิทยากรรุ่นน้องอย่างจริงจัง
- ไม่ถือตัวหรือวางตัวเมื่อต้องร่วมบรรยายกับวิทยากรมือใหม่

Energetic (ความกระตือรือร้น)

คุณลักษณะหนึ่งที่ส่งเสริมให้วิทยากรก้าวเข้าสู่การเป็นวิทยากรมืออาชีพ นั่นก็คือ การมีความกระตือรือร้นในการทำงานในอาชีพของการเป็นวิทยากรอยู่เสมอ

Energetic หมายความว่าอย่างไร?...การมีบุคลิกลักษณะที่ไฟฟู ขวนขวายหาความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ไม่ชอบอยู่นิ่งกับที่ มีความต้องการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งมีความมุ่งมั่นให้การทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นอย่างไร?

- เข้าสมาคม ชมรม หรือกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของตนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็น
- เรียนรู้จากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของบุคคลต่าง ๆ ที่เข้ามาขอคำปรึกษาแนะนำ
- ปรับปรุงเค้าโครงและเอกสารประกอบการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังในระดับต่าง ๆ
- พยายามหาวิธีการ สื่อ อุปกรณ์ และตัวอย่างในการนำเสนอองานให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
- ยกตัวอย่างจากประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพและเข้าใจมากยิ่งขึ้น
- ติดตามการประเมินผลการฝึกอบรมจากผู้เข้าอบรมทุกครั้ง
- วิเคราะห์ผลการประเมิน และหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการนำเสนอองานอยู่เสมอ

Self Confidence (ความมั่นใจในใจตนเอง)

ความมั่นใจในตนเองเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสนับสนุนให้การทำงานที่รับผิดชอบนั้นประสบความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นอาชีพอะไรก็ตาม แต่ ซึ่งการเป็นวิทยากรมืออาชีพย่อมต้องมีความมั่นใจในการพูดและการนำเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ เพราะพฤติกรรม กิริยาท่าทาง และน้ำเสียงที่แสดงออกมามีความมั่นใจจะเป็นการสร้างคุณศรัทธาและการยอมรับจากผู้อื่น

Self Confidence หมายความว่าอย่างไร?...ความเชื่อมั่นและมั่นใจในความคิด การกระทำ และคำพูดที่แสดงออกมาให้ผู้อื่นรับรู้และรับฟัง รวมทั้งมีความเชื่อมั่นและมั่นใจว่าสามารถชักจูงและโน้มน้าวใจให้ผู้อื่นเปลี่ยนความคิดและการกระทำให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้ได้

พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นอย่างไร?

- ใช้น้ำเสียงและคำพูดที่หนักแน่นในการชี้แจงและอธิบายประเด็นต่าง ๆ
- แสดงออกถึงความมั่นใจในการตอบคำถามที่ได้รับจากผู้เข้ารับการอบรม
- ให้ข้อคิดเห็นและคำปรึกษาแนะนำในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ
- ยืนยันว่าสิ่งที่พูดมาสามารถนำไปปฏิบัติได้และเห็นผลสำเร็จได้หากมีการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง
- ยกตัวอย่างจากเหตุการณ์ และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบมานำมาถ่ายทอดให้ผู้อื่นเชื่อและมีความเห็นคล้อยตาม

คุณสมบัติด้าน P-R-O-F-E-S เป็นเพียงความสามารถส่วนหนึ่งเท่านั้นของคุณสมบัติในการเป็นวิทยากรที่ดี ซึ่งบทความครั้งต่อไปนั้นดิฉันจะพูดถึงคุณสมบัติของการเป็นวิทยากรที่ดีต่อในส่วนของความสามารถ หรือ Competency ในด้าน S-I-O-N-A-L หากผู้อ่านท่านใดสนใจกรุณาติดตามต่อในบทความตอนถัดไปค่ะ

